

[Hartvig Frisch.]

vilde de slet ikke kunne faa Fordelen ved den indre Godhed, Sukkerindholdet i Roen; det faar de først, naar de kommer til det næste Punkt, da Udbyttet skal fordeles, efter at man har set det faktiske Udbytte i Sukkerindhold.

Det var i 1923, man begyndte med dette Princip: Først 5 pCt. til Aktionærerne og derefter denne Fordeling af Indtægten, hvorefter 55 pCt. gik til Tantième til Roedyrkerne. Denne Kontrakt har nu i Hovedsagen været fulgt siden, selv om der har været forskellige Ændringer. Men det er klart, at den egentlige Kontraktpris altid har været Hovedsagen; Tantièmen har været et forholdsvis mindre Beløb i Sammenligning dermed. Og nu i disse Aar, hvor Krisen for Alvor er sat ind, er det saa, at det Beløb, Roedyrkerne kan faa yderligere i Tantième, svinder ind til næsten ingenting. Hvis man tager de danske Sukkerfabrikkers Regnskaber, som er afgivet nu i 1931, viser det sig, at paa Driftsregnskabet staar opført som Fortjeneste ved Selskabets samlede Fabriks-, Handels- og Landbrugsvirksomhed, alt taget under et, 11 620 000 Kr. Men saa kommer alt, hvad deraf fragaar: Administration, Handelsomkostninger, indenlandsk Sukkerafgift og Told — der beløber sig til 7 087 000 Kr. — Skatter, lovplichtige Forsikringer, Renter, Reserver, Amortisationsfond, Pensioner samt Udgifter afholdt af Fonden, det bliver i alt ca. 10 290 000 Kr., der fragaar; og naar dette Beløb trækkes fra, bliver der tilbage 1 330 502 Kr. Deraf skal atter Kapitalen have 5 pCt. efter Bestemmelsen; og da Aktiekapitalen i de danske Sukkerfabrikker i Øjeblikket er 22½ Million, vil ærede Medlemmer forstaa, at 5 pCt. til Aktionærerne kommer til at udgøre 1 125 000 Kr. Og fragaar det i den Sum, jeg før nævnte, 1 330 502 Kr., bliver der tilbage til denne Tantième 205 000 Kr. Det skal altsaa fordeles til det store Antal af Roedyrkere, som dyrker et Areal paa op imod 60 000 Tdr. Land. Det siger sig selv, at et saadant Aar svinder Tantièmen faktisk ind til intet af Betydning, og det siger ogsaa sig selv, at under saadanne Forhold rejser Spørgsmaalet om Rentabilitet sig, saaledes at de Dyrkere, som har disse Brug, maa stille det op for sig selv, om det ikke vil være mere lønnende at gaa over til noget andet, fordi man ikke kan blive ved med at drive saadan Underskudsforretning. Man kan se efter i Landøkonomisk Driftsbureau's Opførelse, og man vil der for de senere Aar; selv med en Pris paa 2 Kr., finde angivet

et Minus som Resultat. Det kan være lidt større eller lidt mindre, alt efter hvor stort Rendementet, Udbyttet, har været pr. Arealenhed. Men givet er det, at selv for de gunstigst mulige Udbytter pr. Arealenhed giver det alligevel Underskud. Men saa kommer Spørgsmaalet, hvad der vil ske, hvis man fra Roedyrkernes Side slaar tvært og gaar over til den anden Produktion. Der er der nemlig ogsaa meget at overveje, idet det af forskellige Grunde let vil blive meget lidet lønnende, dels er Kornpriserne lidet lønnende, og dels vil det betyde en meget vanskelig Omlægning af hele Driften, idet man maa huske, at saa store Dele af Landsdelen helt har været indrettet paa denne Produktion. Men jo dybere Verdensmarkedets Pris falder, des stærkere rejser denne Overvejelse sig selvfølgelig — nu kan det ikke gaa længere, nu maa der træffes en Bestemmelse, og det er altsaa det Punkt, vi er kommet til.

Nu vil jeg gerne som et Indlæg i den Debat, vi kommer til at føre her om Spørgsmaalet, give nogle Oplysninger, efter „Economist“s Oversigt over Sukkermarkedet, som det laa i 1931, for det er klart, at i de Overvejelser, vi her kommer til at føre, bliver Spørgsmaalet om Verdensmarkedet ganske overordentlig afgørende. Aaret 1931 har været et særligt Aar i Sukkerets Historie, idet man i dette Aar fra amerikanske, kubanske og javanske Producenters Side har sluttet sig sammen til en Konference. Prisen i 1930 var faldet saa dybt, at det blev aldeles foruroligende for Sukkerproducenterne. Der maatte ske noget. Det endte saa med, at man 9. Maj 1931 paa Initiativ af en Amerikaner Chadbourne, — som har givet Navn til den Plan, der blev udformet —, samledes og lagde en Plan for det næste Aars Sukkerproduktion, og denne Plan er vedtaget for 5 Aar — og den hedder altsaa Chadbourne-Planen. Det maa dog bemærkes, at der er adskillige Lande, der ikke har tiltraadt denne Plan, herunder Rusland, og det er ikke helt uvæsentligt. Rusland er en ganske ubestemmelig Faktor i dette Forhold. Rusland har tidligere haft en stor Sukkerproduktion specielt i Ukraine, og man kunde vente, at russisk Sukker paa et eller andet Tidspunkt igen begyndte at vise sig paa Markedet. De Producenter, der er Tale om, er de kubanske og javanske Rørsukkerproducenter og de store europæiske Røesukkerproducenter. Overenskomsten hviler paa et System med Eksportkvota, som tildeler hver af disse Producenter visse Kvota eller Brøkd dele af den samlede Eksport; altsaa Total-